

บทที่ 3

กฎหมายเกี่ยวกับบริษัทมหาชนจำกัด

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2521 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลากว่าสิบปี แต่การจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด ก็ยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร ทั้งนี้ เนื่องจากบทบัญญัติบางมาตรา ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการประกอบธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรมในรูปแบบบริษัทมหาชนจำกัด สมควรผ่อนคลายความเคร่งครัดของบทบัญญัติเหล่านั้นเพื่อส่งเสริมการจัดตั้งหรือการดำเนินการของบริษัทมหาชนจำกัดให้เป็นไปโดยคล่องตัวขึ้น พร้อมทั้งแยกกรณีการเสนอขายหุ้นและหุ้นกู้ต่อประชาชน ไปรวมไว้ในกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ซึ่งเป็นกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายหลักทรัพย์โดยเฉพาะ และโดยที่มีการแก้ไขในมาตราต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่การใช้บังคับกฎหมายสมควรปรับปรุงเสียในคราวเดียวกัน โดยยกเลิกพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2521 จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

กฎหมายเกี่ยวกับบริษัทมหาชนจำกัด ฉบับปัจจุบันคือ พระราชบัญญัติ บริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 มีทั้งหมด 225 มาตรา แบ่งการศึกษาออกเป็นหัวข้อดังนี้ คือ

1. ความหมายของบริษัทมหาชนจำกัด

มาตรา 15 “ บริษัทมหาชนจำกัด คือ บริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยความประสงค์ที่จะเสนอขายหุ้นต่อประชาชน โดยผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบจำกัดไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ต้องชำระและบริษัทดังกล่าวได้ระบุนุความประสงค์เช่นนั้นไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ ”

จากมาตรา 15 ลักษณะที่เป็นบริษัทมหาชนจำกัด ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ 3 ประการคือ

- (1) บริษัทประเภทซึ่งแบ่งทุนออกเป็นหุ้น
- (2) ผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบจำกัดไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ต้องชำระ
- (3) บริษัทมีความประสงค์ที่จะเสนอขายหุ้นต่อประชาชน โดยระบุนุความประสงค์เช่นนั้นไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ

ตามความหมายของบริษัทมหาชนดังกล่าวจึงแตกต่างจากบริษัทเอกชน ที่ว่าบริษัทมหาชนมีวัตถุประสงค์ที่จะระดมทุนจากประชาชน โดยการเสนอขายหุ้นเป็นการทั่วไป ส่วนบริษัทเอกชนไม่มีวัตถุประสงค์ดังกล่าว เพียงเป็นบริษัทขนาดเล็ก หรือบริษัทในครอบครัว หรือกลุ่มบุคคลมากกว่า

คำว่าเสนอขายหุ้นต่อประชาชน ตามมาตรา 15 นั้น วิธีการไม่มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 เพียงแต่ มาตรา 24 ว่า “ การเสนอขายหุ้นต่อประชาชนหรือบุคคลใด ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์” คือมาตรา 32,33 และ 65 นั่นคือ ต้องขออนุญาตต่อสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. และต้องยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลเสนอขายหุ้น และร่างหนังสือชี้ชวน ที่เรียกว่า ทำ filing

2. วิธีการจัดตั้งบริษัทมหาชน

การจัดตั้งบริษัทมหาชนมีวิธีการคล้ายคลึงกับบริษัทเอกชน ดังนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 ผู้เริ่มจัดตั้งต้องมีจำนวนตั้งแต่ 15 คนขึ้นไปจัดทำหนังสือบริคณห์สนธิ และนำไปจดทะเบียนตามมาตรา 17 ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทต้อง

- (1) บรรลุนิติภาวะแล้ว
- (2) มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรเป็นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ของจำนวนผู้เริ่มจัดตั้งทั้งหมด
- (3) จ่องหุ้น และ หุ้นที่จองทั้งหมดนั้น ต้องเป็นหุ้นที่ชำระค่าหุ้น เป็นตัวเงิน รวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของทุนจดทะเบียน
- (4) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถหรือไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย และ
- (5) ไม่เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่ได้กระทำโดยทุจริต

ขั้นตอนที่ 2 เสนอขายหุ้นต่อประชาชน

ให้ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัท หรือบริษัท จัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการเสนอขายหุ้นต่อประชาชนที่ต้องจัดทำ และส่งให้หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยส่ง

ให้นายทะเบียนหนึ่งชุด ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ส่งให้แก่หน่วยงานดังกล่าว แก่ นายทะเบียนตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนด

ขั้นตอนที่ 3 เรียกประชุมตั้งบริษัท

ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัท ต้องเรียกประชุมจัดตั้งบริษัทเมื่อมีการจองหุ้นครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในหนังสือชี้ชวน หรือเอกสารเกี่ยวกับการเสนอขายหุ้นต่อประชาชนซึ่งต้องไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของจำนวนหุ้น ที่กำหนดไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ โดยการเรียกประชุมดังกล่าว ต้องกระทำภายในสองเดือนนับแต่วันที่มีการจองหุ้นครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ แต่ต้องไม่เกินหกเดือนนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิ

ในกรณีที่มีความจำเป็นไม่สามารถเรียกประชุมจัดตั้งบริษัทให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามที่ระบุ ถ้าผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทประสงค์จะดำเนินการต่อไป ต้องขออนุญาตขยายกำหนดเวลาออกไป โดยทำเป็นหนังสือชี้แจงเหตุผล ขึ้นต่อนายทะเบียนไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าวและในกรณีที่นายทะเบียนเห็นสมควร อาจอนุญาตให้ขยายเวลาออกไปได้แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือนและไม่เกินสามเดือน นับแต่วันสิ้นสุดกำหนดเวลานั้น

ถ้าการประชุมจัดตั้งบริษัทไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามมาตรฐานนี้ให้หนังสือบริคณห์สนธิสิ้นผลเมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวนั้น และภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่หนังสือบริคณห์สนธิสิ้นผล ให้ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทคืนเงินค่าจองหุ้นให้แก่ผู้จองหุ้น

ในการเรียกประชุมจัดตั้งบริษัท ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทต้อง

(1) ส่งหนังสือนัดประชุม ไปยังผู้จองหุ้นซึ่งได้รับการจัดสรรหุ้นให้แล้วไม่น้อยกว่าสิบสี่วันก่อนวันประชุม พร้อมด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

- (ก) ระเบียบวาระการประชุม
- (ข) เอกสารเกี่ยวกับเรื่องที่จะให้ที่ประชุมจัดตั้งบริษัท พิจารณาให้สัตยาบันหรืออนุมัติโดยมีผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทสองคนรับรองว่าถูกต้อง
- (ค) ร่างข้อบังคับของบริษัท

ข้อบังคับของบริษัท ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับหนังสือบริคณห์สนธิและกฎหมายบริษัท
มหาชน และอย่างน้อยต้องกำหนดเรื่อง

1. การออกหุ้นและการโอนหุ้น
2. การประชุมผู้ถือหุ้น
3. จำนวน วิธีการเลือกตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งก่อนครบกำหนดออกตามวาระ การประชุม และอำนาจกรรมการ
4. การบัญชี การเงิน และการสอบบัญชี
5. การออกหุ้นบุริมสิทธิ (ถ้ามี)
6. การแปลงหุ้นบุริมสิทธิเป็นหุ้นสามัญ (ถ้ามี)

(2) จัดทำบัญชีผู้ถือหุ้น โดยระบุชื่อ สัญชาติ ที่อยู่ และจำนวนหุ้นที่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัท
รับจอง เพื่อให้ผู้ถือหุ้นตรวจดูได้ในวันประชุมจัดตั้งบริษัท ณ สถานที่ใช้สำหรับประชุมจัด
ตั้งบริษัท

เมื่อส่งหนังสือนัดประชุมพร้อมด้วยเอกสารไปยังผู้ถือหุ้นแล้ว ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทต้อง
ส่งสำเนาหนังสือนัดประชุมพร้อมด้วยเอกสารดังกล่าวไปยัง นายทะเบียนไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน
ก่อนวันประชุม

การลงมติของที่ประชุมจัดตั้งบริษัท ให้ถือคะแนนเสียงข้างมากของผู้ถือหุ้นซึ่งมา
ประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออก
เสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในการออกเสียงลงคะแนน ให้ผู้ถือหุ้นมีคะแนนเสียงเท่าจำนวนหุ้นที่จอง โดยถือว่า
หุ้นหนึ่งมีเสียงหนึ่ง

การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่ผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่าห้าคนร้อง
ขอ และที่ประชุมลงมติให้ลงคะแนนลับก็ให้ลงคะแนนลับ ส่วนวิธีการออกเสียงลงคะแนน
ลับนั้น ให้เป็นไปตามที่ประธานในที่ประชุมกำหนด

กิจการอันจะพึงทำในที่ประชุมจัดตั้งบริษัทนั้น คือ

- (1) พิจารณาข้อบังคับของบริษัท

- (2) ให้สัตยาบันแก่กิจการที่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทได้ทำไว้ และอนุมัติค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปเนื่องในการจัดตั้งบริษัท
- (3) กำหนดจำนวนเงินที่จะให้แก่ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัท ถ้าระบุไว้เช่นนั้นในหนังสือชัชน
- (4) กำหนดลักษณะแห่งหุ้นบุริมสิทธิ (ถ้ามี)
- (5) กำหนดจำนวนหุ้นสามัญ หรือหุ้นบุริมสิทธิที่จะออกให้แก่บุคคลใดเสมือนว่าได้รับชำระค่าหุ้นเต็มมูลค่าแล้ว เพราะบุคคลนั้นเป็นผู้ให้ทรัพย์สินอื่นนอกจากตัวเงิน หรือให้ใช้สิทธิในงานวรรณกรรม ศิลปหรือวิทยาศาสตร์ สิทธิบัตร หรือเครื่องหมายการค้า แบบหรือหุ่นจำลอง แผนผัง สูตรหรือกรรมวิธีใด ๆ หรือให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับประสบการณ์ทางอุตสาหกรรมการพาณิชย์หรือวิทยาศาสตร์
- (6) เลือกตั้งกรรมการ
- (7) เลือกตั้งผู้สอบบัญชี และกำหนดจำนวนเงินค่าสอบบัญชีของบริษัท

ขั้นตอนที่ 4 ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัท ต้องส่งมอบกิจการและเอกสารทั้งปวงของบริษัท ให้แก่คณะกรรมการภายใน 7 วัน นับแต่วันที่เสร็จสิ้นการประชุมจัดตั้งบริษัท (มาตรา 37 วรรคแรก)

ขั้นตอนที่ 5 เรียกให้ชำระเงินค่าหุ้น

เมื่อได้รับมอบกิจการและเอกสารแล้ว ให้คณะกรรมการมีหนังสือแจ้งให้ผู้จองหุ้น ชำระเงินค่าหุ้นเต็มจำนวน ภายในเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือแจ้ง ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง พร้อมกับเรียกให้ผู้จองหุ้นที่ชำระค่าหุ้นด้วยทรัพย์สินอื่นที่มีใช้ตัวเงิน โอนกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินนั้นหรือทำเอกสารหลักฐานการใช้สิทธิต่าง ๆ ให้แก่บริษัทตามวิธีการ และภายในเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือแจ้งนั้น ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือนนับแต่วันจดทะเบียนบริษัท (มาตรา 37 วรรคสอง)

ในการรับชำระค่าหุ้น จะหักกลบลบหนี้กับผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทหรือบริษัทมิได้ ถ้าผู้จองหุ้นคนใดไม่ชำระเงินค่าหุ้น หรือไม่โอนกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินให้แก่บริษัท ตามวิธีการ และภายในเวลา ที่กำหนด ให้คณะกรรมการมีหนังสือเตือนให้ชำระค่าหุ้นให้เสร็จสิ้น หรือ

ดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินหรือทำเอกสารหลักฐานการใช้สิทธิต่าง ๆ ให้แก่บริษัท ภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่หนังสือเตือนพร้อมทั้งแจ้งไปด้วยว่า ถ้าไม่ดำเนินการตามวิธีการ และภายในกำหนดดังกล่าว คณะกรรมการจะนำหุ้นนั้นออกขายทอดตลาดต่อไป (มาตรา 38)

เมื่อพ้นกำหนดเวลาสิบสี่วันแล้ว ถ้าผู้จองหุ้นดังกล่าวยังไม่ชำระค่าหุ้นให้เสร็จสิ้น หรือไม่ดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินหรือทำเอกสารหลักฐานการใช้สิทธิต่าง ๆ ให้แก่บริษัท ให้คณะกรรมการนำหุ้นนั้นออกขาย ทอดตลาดภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พ้นกำหนด เวลาดังกล่าวนั้น

ถ้านำหุ้นออกขายแล้ว ได้เงินค่าหุ้นไม่ครบมูลค่าของหุ้น ให้คณะกรรมการเรียกเก็บ เงินค่าหุ้นที่ยังขาดอยู่จากผู้จองหุ้น โดยไม่ชักช้า

ขั้นตอนที่ 6 จดทะเบียนบริษัท

เมื่อได้รับชำระเงินค่าหุ้น ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในหนังสือชี้ชวนแล้ว คณะ กรรมการต้องดำเนินการจดทะเบียนบริษัทภายใน 3 เดือน นับแต่วันประชุมจัดตั้งบริษัท (มาตรา 39)

บริษัทที่จดทะเบียนแล้วเป็นนิติบุคคลตั้งแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน

คณะกรรมการจะจำหน่ายทรัพย์สินที่ได้รับชำระเป็นค่าจองหุ้นของบริษัท หรือนำ เงินค่าจองหุ้นของบริษัทไปใช้จ่ายในกิจการใด ๆ ก่อนนายทะเบียนรับจดทะเบียนบริษัทมิได้ เว้นแต่เงินค่าใช้จ่ายซึ่งที่ประชุมจัดตั้งบริษัทได้อนุมัติแล้ว

ถ้าการของจดทะเบียนบริษัทมิได้กระทำภายในสามเดือน นับแต่วันประชุมจัดตั้ง บริษัท หรือนายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนและคำสั่งนั้นถึงที่สุดแล้วให้ถือว่าบริษัทนั้น เป็นอันมิได้จัดตั้งขึ้น และให้คณะกรรมการดำเนินการต่อไปนี้

- (1) คืนเงินค่าหุ้นแก่ผู้จองหุ้น ในกรณีที่ได้รับชำระค่าหุ้นเป็นตัวเงิน
- (2) โอนกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินคืนให้แก่ผู้จองหุ้น ในกรณีที่ได้ชำระค่าหุ้น ด้วยทรัพย์สินอื่นนอกจากตัวเงิน
- (3) คืนลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม ศิลป หรือวิทยาศาสตร์ สิทธิบัตร เครื่องหมาย การค้า แบบหรือหุ่นจำลอง แผนผัง สูตร หรือกรรมวิธีลับใด ๆ หรือคืนข้อ สนเทศเกี่ยวกับประสบการณ์ทางอุตสาหกรรมพาณิชย์ หรือวิทยาศาสตร์

ให้แก่ผู้ให้หรือให้ใช้ซึ่งสิ่งดังกล่าว ถ้าไม่สามารถจะคืนให้แก่กันได้ ก็ให้ใช้เงินตามควรค่าแห่งการนั้น ๆ หรือถ้ามีสัญญากำหนดว่าให้ใช้เงินตอบแทน ก็ให้ใช้ตามนั้น

ทั้งนี้ ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว

ในกรณีที่บริษัทมิได้จัดตั้งขึ้นเพราะคำสั่งของนายทะเบียนอันมิใช่เป็นผลสืบเนื่องมาจากความผิดของผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทหรือคณะกรรมการก่อนคืนเงินค่าหุ้นแก่ผู้จองหุ้นตาม (1) คณะกรรมการจะหักเงินค่าใช้จ่ายซึ่งที่ประชุมจัดตั้งบริษัทได้อนุมัติแล้วด้วยก็ได้ (มาตรา 44)

กรรมการต้องรับผิดชอบร่วมกันโดยไม่จำกัดจำนวนในการไม่ปฏิบัติตาม (1), (2), (3) พร้อมกับชำระดอกเบี้ย นับแต่วันที่พ้นกำหนด เวลาสามเดือนนับแต่วันประชุมจัดตั้งบริษัท (มาตรา 45 วรรคแรก)

ในกรณีที่กรรมการคนใดสามารถพิสูจน์ได้ว่า การไม่ปฏิบัติตามดังกล่าว นั้น มิได้เป็นความผิดของตน กรรมการคนนั้น ไม่ต้องรับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง (มาตรา 45 วรรคสอง)

ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดากิจการต่าง ๆ ที่ได้กระทำไปเนื่องในการจัดตั้งบริษัทถ้าไม่สามารถจัดให้มีการประชุมจัดตั้งบริษัทให้เสร็จสิ้นได้ และต้องรับผิดชอบร่วมกันโดยไม่จำกัดจำนวนในบรรดาหนี้และการจ่ายเงิน ซึ่งที่ประชุมจัดตั้งบริษัทมิได้อนุมัติ

เมื่อบริษัทได้จดทะเบียนแล้ว ผู้ถือหุ้นจะร้องขอให้ศาลเพิกถอนการที่ตนได้ซื้อหุ้นไว้โดยสำคัญผิด ถูกข่มขู่ หรือน้อยลงไม่ได้

ในกรณีที่บริษัทจัดตั้งสำนักงานสาขาเพื่อดำเนินกิจการของบริษัท ไม่ว่าในหรือนอกราชอาณาจักร ให้ขอจดทะเบียนสำนักงานสาขาก่อนดำเนินการ

ในกรณีที่บริษัทเลิกสำนักงานสาขา ให้ขอจดทะเบียนเลิกสำนักงานสาขาภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่เลิกสำนักงานสาขานั้น

3. หุ้นและผู้ถือหุ้น

3.1 ลักษณะของหุ้น

ก. หุ้นของบริษัทแต่ละหุ้นต้องมีมูลค่าเท่ากัน และมีมูลค่าหุ้นละไม่ต่ำกว่าห้าบาท

ในกรณีที่บริษัทจะเสนอขายหุ้นสูงกว่ามูลค่าหุ้นที่จดทะเบียนไว้ บริษัทต้องให้ผู้จองหุ้นส่งใช้จำนวนเงินที่สูงกว่ามูลค่าหุ้นพร้อมกับเงินค่าหุ้น และนำค่าหุ้นส่วนที่เกินนี้ตั้งเป็นทุนสำรอง ส่วนล้ามูลค่าหุ้นแยกต่างหากจากทุนสำรองตามที่กฎหมายกำหนด

ข. หุ้นนั้นจะแบ่งแยกมิได้

ถ้าบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปจองหุ้น หรือถือหุ้น หุ้นเดียวหรือหลายหุ้นร่วมกัน บุคคลเหล่านั้นต้องรับผิดชอบร่วมกันในการส่งใช้เงินค่าหุ้นและเงินที่สูงกว่ามูลค่าหุ้น และต้องแต่งตั้งให้บุคคลในจำนวนนั้นแต่เพียงคนเดียวเป็นผู้ใช้สิทธิในฐานะเป็นผู้จองหุ้นหรือผู้ถือหุ้น แล้วแต่กรณี

ค. หุ้นทุกหุ้นต้องจ่ายเงินครั้งเดียว จนเต็มมูลค่า

ในการชำระค่าหุ้น ผู้จองซื้อหุ้นหรือผู้ซื้อหุ้นจะขอหักกลบบทหนึ่งกับบริษัทไม่ได้ บริษัทจะเป็นเจ้าของหุ้นหรือรับจำนำหุ้นของตนเองมิได้

3.2 ใบหุ้น

บริษัทจะต้องจัดทำใบหุ้นมอบให้แก่ผู้ซื้อภายในสองเดือนนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนบริษัท หรือนับแต่วันที่ได้รับชำระเงินค่าหุ้นครบถ้วนในกรณีที่บริษัทจำหน่ายหุ้นที่เหลือหรือจำหน่ายหุ้นที่ออกใหม่ภายหลังการจดทะเบียนบริษัท

ห้ามมิให้ออกใบหุ้นให้แก่บุคคลใดจนกว่าจะมีการจดทะเบียนบริษัท หรือจดทะเบียนเพิ่มทุนและบุคคลนั้นได้ชำระเงินค่าหุ้นครบถ้วนแล้ว (มาตรา 55 วรรคสอง)

ใบหุ้นที่ออกโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติตามที่กล่าวเป็น โฆษะ

ใบหุ้นนั้นอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อบริษัท
- (2) เลขทะเบียนบริษัท และวันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนบริษัท
- (3) ชนิด มูลค่า เลขที่ใบหุ้น และจำนวนหุ้น
- (4) ชื่อผู้ถือหุ้น

- (5) ลายมือชื่อกรรมการซึ่งลงหรือพิมพ์ไว้อย่างน้อยหนึ่งคนแต่กรรมการจะมอบหมายให้นายทะเบียนหุ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ลงหรือพิมพ์ลายมือชื่อแทนก็ได้

3.3 การโอนหุ้น

บริษัทจะกำหนดข้อจำกัดใด ๆ ในการโอนหุ้นมิได้เว้นแต่ข้อจำกัดนั้น ๆ จะนำไปเพื่อรักษาสิทธิและผลประโยชน์ ที่บริษัทจะพึงได้รับตามกฎหมาย หรือเพื่อเป็นการรักษาอัตราส่วนการถือหุ้นของคนไทยกับคนต่างด้าว

ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทจะโอนหุ้นที่ซื้อตามมาตรา 17(3)¹ ก่อนครบกำหนดสองปีนับแต่วันจดทะเบียนเป็นบริษัทแล้วมิได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น

การโอนหุ้นย่อมสมบูรณ์ เมื่อผู้โอนได้สลักหลังใบหุ้น โดยระบุชื่อผู้รับโอนและลงลายมือชื่อของผู้โอน กับผู้รับโอน และส่งมอบใบหุ้นให้แก่ผู้รับโอน การโอนหุ้นนั้นจะใช้ยื่นกับบริษัทได้เมื่อบริษัทได้รับคำร้องขอให้ลงทะเบียนการโอนหุ้นแล้ว แต่จะใช้ยื่นบุคคลภายนอกได้เมื่อบริษัทได้ลงทะเบียนการโอนหุ้นแล้ว ในการนี้หากบริษัทเห็นว่าการโอนหุ้นนั้นถูกต้องตามกฎหมาย ให้บริษัทลงทะเบียนการโอนหุ้นภายในสิบสี่วันนับแต่วันได้รับคำร้องขอนั้นหรือหากบริษัทเห็นว่าการโอนหุ้นนั้นไม่ถูกต้อง

ในกรณีที่ผู้รับโอนหุ้นประสงค์จะได้ใบหุ้นใหม่ ให้ร้องขอต่อบริษัทโดยทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของผู้รับโอนหุ้น และมีพยานคนหนึ่งเป็นอย่างน้อยลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อนั้น พร้อมทั้งเวนคืนใบหุ้นเดิม หรือหลักฐานอื่นให้แก่บริษัท ในการนี้หากบริษัทเห็นว่าการโอนหุ้นนั้นถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้บริษัทลงทะเบียนการโอนหุ้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันได้รับคำร้องขอ และให้บริษัทออกใบหุ้นใหม่ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันได้รับคำร้องขอนั้น

ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นของบริษัทตายหรือล้มละลาย อันเป็นเหตุให้บุคคลใดมีสิทธิในหุ้นนั้น ถ้าบุคคลนั้นได้นำหลักฐานที่ชอบด้วยกฎหมายมาแสดงครบถ้วนแล้ว ให้บริษัทลงทะเบียนและออกใบหุ้นใหม่ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันได้รับหลักฐานครบถ้วน

¹ มาตรา 17 (3) บัญญัติว่า ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทต้องจองหุ้น และหุ้นที่จองทั้งหมดต้องเป็นหุ้นที่ชำระค่าหุ้นเป็นตัวเงินรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของทุนจดทะเบียน

ในระหว่างสี่สิบเอ็ดวันก่อนวันประชุมผู้ถือหุ้นแต่ละครั้งบริษัทจะงดรับลงทะเบียนการโอนหุ้นก็ได้ โดยประกาศให้ผู้ถือหุ้นทราบล่วงหน้า ณ สำนักงานใหญ่และสำนักงานสาขาของบริษัททุกแห่ง ไม่น้อยกว่าสิบสี่วันก่อนวันเริ่มงดรับลงทะเบียนการโอนหุ้น

3.4 หุ้นบุริมสิทธิ

บุริมสิทธิในหุ้นซึ่งได้ออกให้แล้วจะเปลี่ยนแปลงมิได้

การแปลงหุ้นบุริมสิทธิเป็นหุ้นสามัญจะกระทำมิได้ เว้นแต่บริษัทจะมีข้อบังคับกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ในการนี้ให้ทำได้โดยผู้ถือหุ้นยื่นคำขอแปลงหุ้นต่อบริษัทพร้อมส่งมอบใบหุ้นคืน

การแปลงหุ้นให้มีผลนับแต่วันยื่นคำขอ ในการนี้ให้บริษัทออกใบหุ้นใหม่ให้แก่ผู้ขอภายในสิบสี่วัน นับแต่วันได้รับคำขอ

4. คณะกรรมการ

4.1 จำนวนคณะกรรมการ

บริษัทต้องมีกรรมการคณะหนึ่งเพื่อดำเนินกิจการของบริษัทประกอบด้วยกรรมการอย่างน้อยห้าคน และกรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดต้องมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

4.2 คุณสมบัติของกรรมการ

- (1) บรรลุนิติภาวะ
- (2) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (3) ไม่เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้กระทำโดยทุจริต
- (4) ไม่เคยถูกลงโทษไล่ออกหรือปลดออกจากราชการหรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐฐานทุจริตต่อหน้าที่

การกำหนดข้อจำกัดใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการกีดกันมิให้ผู้ถือหุ้นเป็นกรรมการ นั้นจะกระทำมิได้

4.3 วิธีเลือกกรรมการ

เว้นแต่บริษัทจะมีข้อบังคับกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น กรรมการนั้นให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

- (1) ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งมีคะแนนเสียงเท่ากับจำนวนหุ้นที่ตนถือคูณด้วยจำนวนกรรมการที่จะเลือกตั้ง
- (2) ผู้ถือหุ้นแต่ละคนจะใช้คะแนนเสียงที่มีอยู่ทั้งหมดตาม (1) เลือกตั้งบุคคลหลายคนเป็นกรรมการจะแบ่งคะแนนเสียงให้แก่ผู้ใดมากน้อยเพียงใดก็ได้
- (3) บุคคลซึ่งได้รับคะแนนเสียงสูงสุดตามลำดับลงมา เป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการเท่าจำนวนกรรมการที่จะพึงมี ในกรณีที่บุคคล ซึ่งได้รับการเลือกตั้งในลำดับถัดลงมา มีคะแนนเสียงเท่ากันเกิน จำนวนกรรมการที่จะพึงมี ให้เลือกโดยวิธีจับสลากเพื่อให้ได้จำนวน กรรมการที่จะพึงมี

ในกรณีที่บริษัทมีข้อบังคับกำหนดวิธีการเลือกกรรมการไว้เป็นอย่างอื่น ข้อบัตินั้นจะต้องไม่มีลักษณะเป็นการตัดสิทธิผู้ถือหุ้นในการลงคะแนนเลือกกรรมการ

4.4 การพ้นจากตำแหน่งกรรมการ

1. ตามวาระ คือ 1 ปี
2. ตาย
3. ลาออก
4. ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย ซึ่งได้กล่าวไว้ใน 4.2
5. ที่ประชุมผู้ถือหุ้นลงมติให้ออก
6. ศาลมีคำสั่งให้ออก

4.5 การประชุมคณะกรรมการ

ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธาน

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร จะเลือกกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นรองประธานกรรมการก็ได้ รองประธานกรรมการมีหน้าที่ตามข้อบังคับในกิจการซึ่งประธานกรรมการมอบหมาย

คณะกรรมการต้องประชุมอย่างน้อยสามเดือนต่อครั้ง ณ ที่ซึ่งอื่นเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของบริษัทหรือจังหวัดใกล้เคียง เว้นแต่ข้อบังคับของบริษัทจะกำหนดให้มีการประชุม ณ ที่ซึ่งอื่น

ในการประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ถ้ามีรองประธานกรรมการ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธาน ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการ หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน เว้นแต่กรรมการซึ่งมีส่วนได้เสียในเรื่องใดไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในเรื่องนั้น ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ประธานกรรมการเป็นผู้เรียกประชุมคณะกรรมการ ถ้ากรรมการตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร้องขอให้เรียกประชุมคณะกรรมการ ให้ประธานกรรมการกำหนดวันประชุมภายในสิบสี่วัน นับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ

ในการเรียกประชุมคณะกรรมการ ให้ประธานกรรมการ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย ส่งหนังสือนัดประชุมไปยังกรรมการไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันประชุม เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วนเพื่อรักษาสิทธิหรือประโยชน์ของบริษัท จะแจ้งการนัดประชุมโดยวิธีอื่นและกำหนดวันประชุมให้เร็วกว่านั้นก็ได้อีก

4.6 หน้าที่ของกรรมการ

ในการดำเนินกิจการของบริษัท กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ และข้อบังคับของบริษัท ตลอดจนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและระมัดระวัง รักษาผลประโยชน์ของบริษัท

ในกรณีที่กรรมการคนใดกระทำหรือละเว้นการทำการใดอันเป็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ บริษัทหรือผู้ถือหุ้น แล้วแต่กรณี อาจดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

- (1) ถ้าการกระทำหรือละเว้นการกระทำนั้นเป็นเหตุให้บริษัทได้รับความเสียหาย ให้บริษัทเรียกค่าสินไหมทดแทนจากกรรมการคนนั้นได้

ในกรณีที่บริษัทไม่เรียกร้องผู้ถือหุ้นคนหนึ่งหรือหลายคน ซึ่งถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด จะแจ้งเป็นหนังสือให้บริษัทดำเนินการเรียกร้องก็ได้ หากบริษัทไม่ดำเนินการตามที่ผู้ถือหุ้นนั้นแจ้ง ผู้ถือหุ้นนั้น ๆ จะนำคดีขึ้นฟ้องร้องเรียกค่าสินไหมทดแทน แทนบริษัทก็ได้

- (2) ถ้าการกระทำหรือละเว้นการกระทำนั้นอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อบริษัท ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งหรือหลายคนซึ่งถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมดจะขอให้ศาลสั่งระงับการกระทำดังกล่าวก็ได้

นอกจากที่ผู้ถือหุ้นดำเนินการตาม (1) และ(2) แล้ว ผู้ถือหุ้นจะขอให้ศาลสั่งให้กรรมการคนนั้นออกจากตำแหน่งก็ได้

อนึ่ง ผู้ถือหุ้นนั้น ต้องถือหุ้นของบริษัทอยู่ในขณะที่กรรมการคนนั้นกระทำหรือละเว้นการทำการ อันเป็นเหตุให้บริษัทเสียหายหรืออาจทำให้เกิดความเสียหายแก่บริษัทแล้วแต่กรณี

บรรดากิจการของบริษัทที่คณะกรรมการ หรือกรรมการ หรือบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการได้กระทำไปในนามของบริษัท ย่อมมีผลสมบูรณ์และผูกพันบริษัทแม้จะปรากฏในภายหลังว่ามีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเลือกตั้ง แต่งตั้ง หรือคุณสมบัติของกรรมการ

4.7 ข้อห้ามของกรรมการ

ห้ามมิให้กรรมการประกอบกิจการอันมีสภาพอย่างเดียวกัน และเป็นการแข่งขันกับกิจการของบริษัท หรือเข้าเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือเป็นกรรมการของบริษัทเอกชน หรือบริษัทอื่นที่ประกอบกิจการอันมีสภาพอย่างเดียวกัน และเป็นการแข่งขันกับกิจการของบริษัท ไม่ว่าจะ

ทำเพื่อประโยชน์ตน หรือประโยชน์ผู้อื่น เว้นแต่จะได้แจ้งให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นทราบก่อนที่
จะมีมติแต่งตั้ง

ในกรณีที่กรรมการคนใดฝ่าฝืน บริษัทจะเรียกค่าสินไหมทดแทน ในการที่
บริษัทได้รับความเสียหาย จากกรรมการคนนั้นก็ได้ ทั้งนี้ต้องฟ้องภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่
บริษัททราบถึงการฝ่าฝืนและไม่เกินสองปีนับแต่วันฝ่าฝืน

ในกรณีที่บริษัทไม่ใช่สิทธิเรียกร้อง ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งหรือหลายคนซึ่งถือหุ้น
รวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของหุ้นที่จำหน่ายได้ ทั้งหมดจะแจ้งเป็นหนังสือให้บริษัท
ดำเนินการเรียกร้องก็ได้ ถ้าบริษัทไม่ดำเนินการตามที่ผู้ถือหุ้นแจ้งภายในหนึ่งเดือนนับแต่วัน
ที่แจ้ง หรืออายุความที่กล่าวมาเหลือน้อยกว่าหนึ่งเดือน ผู้ถือหุ้นดังกล่าวจะใช้สิทธิเรียกร้อง
นั้นเพื่อบริษัทก็ได้

4.8 การแจ้งข้อมูลของกรรมการ

1. กรรมการคนใดซื้อทรัพย์สินของบริษัท หรือขายทรัพย์สินให้แก่บริษัทหรือ
กระทำธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่งกับบริษัท ไม่ว่าจะกระทำในนามของตนหรือ
ของบุคคลอื่นถ้ามิได้รับความยินยอมจากคณะกรรมการแล้ว การซื้อขายหรือ
กระทำธุรกิจนั้น ไม่มีผลผูกพันบริษัท
2. ให้กรรมการแจ้งให้บริษัททราบโดยมิชักช้าเมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้
 - (1) มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในสัญญาใด ๆ ที่บริษัททำขึ้น
ระหว่างรอบปีบัญชี โดยระบุข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลักษณะของสัญญาชื่อ
ของคู่สัญญาและส่วนได้เสียของกรรมการในสัญญานั้น(ถ้ามี)
 - (2) ถือหุ้นหรือหุ้นกู้ในบริษัทและบริษัทในเครือโดยระบุ จำนวนทั้งหมดที่
เพิ่มขึ้นหรือลดลงในระหว่างรอบปีบัญชี (ถ้ามี)

4.9 ข้อห้ามของบริษัท

การให้กู้ยืมเงิน หมายความว่ารวมถึงการค้ำประกันการรับซื้อ หรือซื้อลดตัวเงิน
และการให้หลักประกันเกี่ยวกับเงินที่กู้ยืมด้วย

ห้ามมิให้บริษัทจ่ายเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดให้แก่กรรมการ เว้นแต่จ่ายเป็นค่าตอบแทนตามข้อบังคับของบริษัท

ในกรณีที่ข้อบังคับของบริษัทมิได้กำหนดไว้ การจ่ายค่าตอบแทนดังที่กล่าวให้ เป็นไปตามมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น ซึ่งประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสาม ของจำนวนเสียงทั้งหมดของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุม

4.10 ความรับผิดชอบของกรรมการ

กรรมการต้องรับผิดชอบร่วมกันเพื่อความเสียหายใดๆ อันเกิดขึ้นแก่บริษัทในกรณี ดังต่อไปนี้

- (1) การเรียกให้ผู้ถือหุ้นชำระเงินค่าหุ้น หรือ โอนกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินให้แก่ บริษัทโดยไม่ปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย
- (2) กวณำเงินค่าหุ้น ไปใช้จ่ายหรือจำหน่ายทรัพย์สินที่ได้รับชำระเป็นค่าหุ้น ของบริษัท ไปก่อนจดทะเบียนบริษัท
- (3) การดำเนินการใด ๆ โดยทำให้บริษัทเสียหาย หรืออาจได้รับความเสียหาย
- (4) การให้กู้ยืมเงิน โดยฝ่าฝืนกฎหมาย
- (5) การจ่ายเงินหรือทรัพย์สินอื่นใด ให้แก่กรรมการ โดยที่ที่ประชุมผู้ถือหุ้น ไม่ได้ให้ความเห็นชอบ
- (6) การจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้น โดยฝ่าฝืนกฎหมาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า การกระทำโดยสุจริตและอาศัยหลักฐาน หรือรายงานทางการเงินที่ ประชานกรรมการหรือเจ้าหน้าที่การเงินของบริษัท หรือผู้สอบบัญชีรับ รองว่าถูกต้องแล้ว
- (7) การไม่จัดทำหรือเก็บรักษาบัญชี ทะเบียน หรือเอกสารของบริษัทตาม พระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนได้กระทำการอันสมควรเพื่อมิ ให้มีการฝ่าฝืนแล้ว

ข้อยกเว้น

กรรมการไม่ต้องรับผิดชอบในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) พิสูจน์ได้ว่าตนมิได้ร่วมกระทำกิจการนั้น ๆ หรือกิจการดังกล่าวได้กระทำไปโดยมิได้อาศัยมติของที่ประชุมคณะกรรมการ
- (2) ได้คัดค้านในที่ประชุมคณะกรรมการโดยปรากฏในรายงานการประชุม หรือได้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานที่ประชุมภายในสามวันนับแต่สิ้นสุดการประชุม

นอกจากนี้ กรรมการต้องรับผิดชอบร่วมกันเพื่อความเสียหายใด ๆ อันเกิดขึ้นแก่ผู้ถือหุ้น และบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับบริษัทในกรณีนี้ดังต่อไปนี้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำผิดนั้นด้วย

- (1) การแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความอันควรต้องแจ้งเกี่ยวกับฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของบริษัทในการเสนอขายหุ้น หุ้นกู้ หรือตราสารการเงินของบริษัท
- (2) การแสดงข้อความ หรือลงรายการในเอกสารที่ยื่นต่อนายทะเบียนโดยข้อความ หรือรายการนั้นเป็นเท็จ หรือไม่ตรงกับบัญชี ทะเบียน หรือเอกสารของบริษัท
- (3) การจัดทำบัญชีและบัญชีกำไรขาดทุน รายงานการประชุมผู้ถือหุ้น หรือรายงานการประชุมคณะกรรมการอันเป็นเท็จ

กรรมการคนใดกระทำการใด ๆ ที่ประชุมผู้ถือหุ้นมีมติให้อำนาจอนุมัติหรือให้สัตยาบันแล้ว แม้ต่อมาจะมีการเพิกถอนมตินั้น กรรมการคนนั้นไม่ต้องรับผิดชอบต่องานที่กระทำต่อบริษัท ผู้ถือหุ้นหรือเจ้าหน้าที่ของบริษัท

4.11 ทะเบียนกรรมการ

บริษัทต้องจัดให้มีทะเบียนกรรมการ รายงานการประชุมคณะกรรมการและรายงานการประชุมผู้ถือหุ้น และเก็บรักษาไว้ ณ สำนักงานใหญ่ของบริษัท แต่บริษัทจะมอบหมายให้บุคคลใดทำหน้าที่เก็บรักษาเอกสารและทะเบียนดังกล่าวแทนบริษัทได้ ณ ที่ใดก็ได้ แต่ต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบก่อน และต้องเก็บรักษาไว้ในห้องที่อันเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ หรือจังหวัดใกล้เคียง

ทะเบียนกรรมการนั้นอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อ วันเดือนปีเกิด สัญชาติ และที่อยู่ของกรรมการ
- (2) ชนิด มูลค่า เลขที่ใบหุ้น และจำนวนหุ้นที่กรรมการแต่ละคนถือ
- (3) วันเดือนปี ที่เป็นหรือขาดจากการเป็นกรรมการ

รายงานการประชุมคณะกรรมการ และรายงานการประชุมผู้ถือหุ้นนั้น คณะกรรมการต้องจัดทำให้เสร็จภายในสิบสี่วันนับแต่วันประชุม

5. การประชุมผู้ถือหุ้น

คณะกรรมการต้องจัดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้น เป็นการประชุมสามัญประจำปี ภายในสี่เดือนนับแต่วันสิ้นสุดของรอบปีบัญชีของบริษัท

5.1 การเรียกประชุม

คณะกรรมการจะเรียกประชุมผู้ถือหุ้นเป็นการประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ที่สุดแต่จะเห็นสมควร

ผู้ถือหุ้นซึ่งมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมดหรือผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคน ซึ่งมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด จะเข้าชื่อกันทำหนังสือขอให้คณะกรรมการเรียกประชุมผู้ถือหุ้นเป็นการประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องระบุเหตุผลในการขอให้มีการประชุมไว้ให้ชัดเจนในหนังสือดังกล่าวด้วย ในกรณีเช่นนี้คณะกรรมการต้องจัดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันได้รับหนังสือจากผู้ถือหุ้น

5.2 หนังสือนัดประชุม

ในการเรียกประชุมผู้ถือหุ้นนั้น ให้คณะกรรมการจัดทำเป็นหนังสือนัดประชุมระบุสถานที่ วัน เวลา ระเบียบวาระการประชุม และเรื่องที่จะเสนอต่อที่ประชุมพร้อมด้วยรายละเอียดตามสมควร โดยระบุให้ชัดเจนว่าเป็นเรื่องที่จะเสนอเพื่อทราบ เพื่ออนุมัติ หรือเพื่อพิจารณา แล้วแต่กรณี รวมทั้งความเห็นของคณะกรรมการในเรื่องดังกล่าว และจัดส่งให้ผู้ถือหุ้นและนายทะเบียนทราบไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันประชุม ทั้งนี้ให้โฆษณาคำบอกกล่าวนัดประชุมในหนังสือพิมพ์ไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันที่ประชุมด้วย

สถานที่ที่จะใช้เป็นที่ประชุม ต้องอยู่ในท้องที่อันเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของบริษัทหรือจังหวัดใกล้เคียง เว้นแต่ข้อบังคับจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ผู้ถือหุ้นมีสิทธิเข้าประชุมและออกเสียงลงคะแนนในการประชุมผู้ถือหุ้น แต่จะมอบฉันทะให้บุคคลอื่นเข้าประชุมและออกเสียงลงคะแนนก็ได้ โดยในกรณีการมอบฉันทะให้ยื่นหนังสือมอบฉันทะต่อประธานกรรมการหรือผู้ที่ประธานกรรมการกำหนด

5.3 องค์ประชุม

ในการประชุมผู้ถือหุ้น ต้องมีผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะจากผู้ถือหุ้น(ถ้ามี) มาประชุมไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคน หรือไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมดและต้องมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในกรณีที่ปรากฏว่าการประชุมผู้ถือหุ้นครั้งใด เมื่อล่วงเวลาคงไปแล้ว ถึงหนึ่งชั่วโมง จำนวนผู้ถือหุ้นซึ่งมาเข้าร่วมประชุมไม่ครบเป็นองค์ประชุม หากว่าการประชุมผู้ถือหุ้นนั้นได้เรียกนัดเพราะผู้ถือหุ้นร้องขอการประชุมเป็นอันระงับไป ถ้าการประชุมผู้ถือหุ้นนั้น มิใช่เป็นการเรียกประชุมเพราะผู้ถือหุ้นร้องขอให้นัดประชุมใหม่ และให้ส่งหนังสือนัดประชุมไปยังผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ก่อนวันประชุม ในการประชุมครั้งหลังนี้ไม่บังคับว่าจะต้องครบองค์ประชุม

5.4 วิธีการประชุม

ประธานกรรมการ เป็นประธานของที่ประชุมผู้ถือหุ้น ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ามีรองประธานกรรมการ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธาน ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการ หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมเลือกผู้ถือหุ้นคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ประธานในที่ประชุมผู้ถือหุ้น มีหน้าที่ควบคุมการประชุมให้เป็นไปตามข้อบังคับของบริษัทว่าด้วยการประชุม ในการนี้ต้องดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามลำดับระเบียบวาระที่กำหนดไว้ในหนังสือนัดประชุม เว้นแต่ที่ประชุมจะมีมติให้เปลี่ยนลำดับระเบียบวาระด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุม

เมื่อที่ประชุมพิจารณาเสร็จแล้ว ผู้ถือหุ้นซึ่งมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด จะขอให้ที่ประชุมพิจารณาเรื่องอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในหนังสือนัดประชุมอีกครั้งก็ได้

ในกรณีที่ที่ประชุมพิจารณาเรื่องตามลำดับระเบียบวาระไม่เสร็จหรือพิจารณาเรื่องและผู้ถือหุ้นเสนอไม่เสร็จแล้วแต่กรณีและจำเป็นต้องเลื่อนการพิจารณา ให้ที่ประชุมกำหนดสถานที่ วัน และเวลา ที่จะประชุมครั้งต่อไป และให้คณะกรรมการส่งหนังสือนัดประชุมระบุสถานที่ วัน เวลา และระเบียบวาระการประชุมไปยังผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันประชุม ทั้งนี้ ให้โฆษณาคำบอกกล่าวนัดประชุมในหนังสือพิมพ์ไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันประชุมด้วย

5.5 มติที่ประชุม

มติของที่ประชุมผู้ถือหุ้นนั้นให้ประกอบด้วยคะแนนเสียงดังต่อไปนี้

- (1) ในกรณีปกติ ให้ถือคะแนนเสียงข้างมากของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด
- (2) ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ถือคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนเสียงทั้งหมดของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน
 - (ก) การขายหรือโอนกิจการของบริษัททั้งหมดหรือบางส่วนที่สำคัญให้แก่บุคคลอื่น
 - (ข) การซื้อหรือรับโอนกิจการของบริษัทอื่นหรือบริษัทเอกชนมาเป็นของบริษัท
- (3) ในกรณีที่บริษัทมีข้อบังคับกำหนดไว้ว่ามติ ของที่ประชุมผู้ถือหุ้นในเรื่องใดต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงเกินจำนวนที่กำหนดไว้ใน (1) หรือ (2) ก็ให้เป็นไปตามนั้น

5.6 การเพิกถอนมติที่ประชุม

ในการประชุมผู้ถือหุ้นครั้งใด ถ้าได้มีการนัดประชุมหรือลงมติโดยไม่ปฏิบัติตาม

หรือฝ่าฝืนข้อบังคับของบริษัท หรือบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ผู้ถือหุ้น ไม่น้อยกว่าห้าคน หรือ ผู้ถือหุ้นซึ่งมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้า ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด จะ ร้องขอให้ศาลสั่งเพิกถอนมติในการประชุมครั้งนั้นก็ได้ แต่ต้องร้องขอต่อศาลภายในหนึ่ง เดือนนับแต่วันที่ที่ประชุมลงมติ

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้เพิกถอนมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น ให้บริษัทแจ้ง ไปยังผู้ถือหุ้น ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาดังที่สุด

6. บัญชีและรายงาน

6.1 บัญชี

บริษัทจะต้องจัดให้มีการทำและเก็บรักษาบัญชี ตลอดจนการสอบบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

นอกจากการจัดทำบัญชี บริษัทต้องจัดทำงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนอย่างน้อย ครั้งหนึ่งในรอบสิบสองเดือนอันเป็นรอบปีบัญชีของบริษัทนั้น

งบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนต้องมีรายการและความหมายของรายการ ตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่บริษัทยังมีได้รับชำระเงินค่าหุ้นเต็มจำนวนทุนที่จดทะเบียนไว้ บริษัท ต้องแสดงให้ชัดเจนว่ามีทุนและจำนวนหุ้นจดทะเบียนเท่าใด หุ้นที่ออกจำหน่ายและได้รับ ชำระแล้ว คิดเป็นเงินเท่าใดในเอกสารของบริษัท ดังต่อไปนี้

(1) งบดุล

(2) เอกสารอื่นที่มีการแสดงฐานะการเงิน

คณะกรรมการต้องจัดให้มีการทำงบดุล และบัญชีกำไรขาดทุน ณ วันสิ้นสุดของ รอบปีบัญชีของบริษัทเสนอต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นในการประชุมสามัญประจำปีเพื่อพิจารณา อนุมัติ

งบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนที่จัดทำตามที่กล่าว หรือจัดทำขึ้นในระหว่างรอบปี บัญชีเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อพิจารณาอนุมัติ คณะกรรมการต้องจัดให้ผู้สอบ บัญชีตรวจสอบงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนนั้นให้เสร็จก่อนนำเสนอต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้น

คณะกรรมการต้องจัดส่งเอกสารดังต่อไปนี้ให้ผู้ถือหุ้นพร้อมกับหนังสือนัดประชุมสามัญประจำปี

- (1) สำเนาบุคคลและบัญชีกำไรขาดทุนที่ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วพร้อมทั้งรายงานการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี
- (2) เอกสารแสดงรายการตาม (1) และ (2) ถ้ามี
- (3) รายงานประจำปีของคณะกรรมการ

6.2 รายงาน

ในรายงานประจำปีของคณะกรรมการนั้น อย่างน้อยต้องปรากฏรายงานเกี่ยวกับ

- (1) ชื่อ สถานที่ตั้งสำนักงานใหญ่ ประเภทธุรกิจ จำนวนและชนิดหุ้นทั้งหมดที่ออกจำหน่ายแล้วของบริษัท จำนวนและชนิดหุ้นที่บริษัทถืออยู่ในบริษัทในเครือ(ถ้ามี) ลักษณะของบริษัทที่จะเป็นบริษัทในเครือให้เป็นไปได้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (2) ชื่อ สถานที่ตั้งสำนักงานใหญ่ ประเภทธุรกิจ จำนวนและชนิดหุ้นทั้งหมดที่ออกจำหน่ายแล้ว จำนวนและชนิดหุ้นของบริษัทอื่นหรือบริษัทเอกชนที่บริษัทถือหุ้นอยู่เป็นจำนวนตั้งแต่ร้อยละสิบขึ้นไปของจำนวนหุ้นที่ออกจำหน่ายแล้วของบริษัทอื่นหรือบริษัทเอกชนนั้น (ถ้ามี)
- (3) รายละเอียดที่กรรมการแจ้งต่อบริษัท
- (4) ผลประโยชน์ตอบแทน หุ้น หุ้นกู้ หรือสิทธิประโยชน์อย่างอื่นที่กรรมการได้รับจากบริษัทพร้อมกับระบุชื่อกรรมการซึ่งเป็นผู้ได้รับนั้น
- (5) รายการอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

6.3 การจ่ายเงินปันผล

การจ่ายเงินปันผลจากเงินประเภทอื่นนอกจากเงินกำไรจะกระทำมิได้ ในกรณีที่บริษัทยังมียอดขาดทุนสะสมอยู่ ห้ามมิให้จ่ายเงินปันผล

เงินปันผลนั้นให้แบ่งตามจำนวนหุ้น หุ้นละเท่า ๆ กัน เว้นแต่จะมีข้อบังคับกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในเรื่องหุ้นบุริมสิทธิ โดยการจ่ายเงินปันผล ต้องได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น

เมื่อข้อบังคับของบริษัทกำหนดให้ทำได้ คณะกรรมการอาจจ่ายเงินปันผลระหว่างกาลให้แก่ผู้ถือหุ้นได้เป็นครั้งคราว เมื่อเห็นว่าบริษัทมีกำไรสมควรพอที่จะทำเช่นนั้น และเมื่อได้จ่ายเงินปันผลแล้ว ให้รายงานให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นทราบในการประชุมคราวต่อไป การจ่ายเงินปันผลนั้นให้กระทำภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ที่ประชุมผู้ถือหุ้นหรือคณะกรรมการลงมติ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้แจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้ถือหุ้นกับให้โฆษณาคำบอกกล่าวการจ่ายเงินปันผลนั้นในหนังสือพิมพ์ด้วย

บริษัทต้องจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีส่วนหนึ่งไว้เป็นทุนสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของกำไรสุทธิประจำปีหักด้วยยอดเงินขาดทุนสะสมยกมา (ถ้ามี) จนกว่าทุนสำรองนี้จะมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของทุนจดทะเบียน เว้นแต่บริษัทจะมีข้อบังคับหรือกฎหมายอื่นกำหนดให้ต้องมีทุนสำรองมากกว่านั้น

ในกรณีที่บริษัทยังจำหน่ายหุ้นไม่ครบตามจำนวนที่จดทะเบียนไว้ หรือบริษัทได้จดทะเบียนเพิ่มทุนแล้ว บริษัทจะจ่ายเงินปันผลทั้งหมดหรือบางส่วน โดยออกเป็นหุ้นสามัญให้แก่ผู้ถือหุ้น โดยได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นก็ได้

ในกรณีที่บริษัทจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นโดยฝ่าฝืนกฎหมาย เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของบริษัทเสียเปรียบ เจ้าหน้าที่จะฟ้องผู้ถือหุ้นให้คืนเงินปันผลที่ได้รับไปแล้วก็ได้ โดยต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ที่ประชุมผู้ถือหุ้นลงมติ แต่ผู้ถือหุ้นคนใดได้รับเงินปันผลไปแล้วโดยสุจริตจะบังคับให้คืนเงินมิได้

เมื่อได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นแล้ว บริษัทจะโอนเงินสำรองอื่นที่มีใช้ทุนสำรองตามกฎหมาย เพื่อชดเชยผลขาดทุนสะสมของบริษัทก็ได้

6.4 ผู้สอบบัญชี

ให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นสามัญประจำปีแต่งตั้งผู้สอบบัญชี และกำหนดจำนวนเงินค่าสอบบัญชีของบริษัททุกปี ในการแต่งตั้งผู้สอบบัญชีจะแต่งตั้งผู้สอบบัญชีคนเดิมอีกก็ได้

ผู้สอบบัญชีต้องไม่เป็นกรรมการ พนักงาน ลูกจ้างหรือผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ใด ๆ ของบริษัท

ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบบัญชี เอกสารและหลักฐานอื่นใดที่เกี่ยวกับรายได้รายจ่ายตลอดจนทรัพย์สินและหนี้สินของบริษัทได้ในระหว่างเวลาทำการของบริษัท ใน

การนี้ให้มีอำนาจสอบถามกรรมการ พนักงาน ลูกจ้าง ผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ใด ๆ ของบริษัท และตัวแทนของบริษัท รวมทั้งให้ชี้แจงข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของบริษัทได้

ผู้สอบบัญชีต้องทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นสามัญประจำปีตามกฎหมายว่าด้วยการสอบบัญชี

บุคคล บัญชีกำไรขาดทุน และรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัท ต้องทำเป็นภาษาไทยโดยจัดพิมพ์ให้เรียบร้อย

ผู้สอบบัญชีมีสิทธิทำคำชี้แจงเป็นหนังสือเสนอต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นและมีหน้าที่เข้าร่วมประชุมในการประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัททุกครั้งที่มีการพิจารณาบุคคล บัญชีกำไรขาดทุน และปัญหาเกี่ยวกับบัญชีของบริษัทเพื่อชี้แจงการตรวจสอบบัญชีต่อผู้ถือหุ้น และให้บริษัทจัดส่งรายงานและเอกสารของบริษัทที่ผู้ถือหุ้นจะพึงได้รับในการประชุมผู้ถือหุ้นครั้งนั้นแก่ผู้สอบบัญชีด้วย

ผู้ถือหุ้นมีสิทธิขอตรวจบุคคล บัญชีกำไรขาดทุน และรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัทได้ตลอดเวลาในระหว่างทำการของบริษัท และจะขอให้บริษัทส่งสำเนาเอกสารดังกล่าวพร้อมด้วยคำรับรองว่าถูกต้องก็ได้ ในการนี้บริษัทอาจเรียกค่าใช้จ่ายได้ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของบริษัท

บริษัทต้องจัดส่งรายงานประจำปี พร้อมกับสำเนางบดุล และบัญชีกำไรขาดทุนที่ผู้สอบบัญชีได้ตรวจสอบ และที่ประชุมผู้ถือหุ้นได้อนุมัติแล้ว และสำเนารายงานการประชุมผู้ถือหุ้นเฉพาะที่เกี่ยวกับการอนุมัติงบดุล การจัดสรรกำไร และการแบ่งเงินปันผล โดยมีผู้มีอำนาจลงนามแทนบริษัทลงลายมือชื่อรับรองว่าถูกต้องไปยังนายทะเบียน สำหรับบุคคลนั้นบริษัทต้องโฆษณาให้ประชาชนทราบทางหนังสือพิมพ์ มีกำหนดเวลาอย่างน้อยหนึ่งวันด้วย ทั้งนี้ ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ที่ประชุมผู้ถือหุ้นอนุมัติ

7. การตรวจสอบ

ผู้ถือหุ้นซึ่งมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด หรือผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมด จะเข้าชื่อกันทำคำขอ

เป็นหนังสือ ให้นายทะเบียนแต่งตั้งผู้ตรวจสอบเพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการ และฐานะการเงินของบริษัท ตลอดจนตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการด้วยก็ได้

ในคำขอผู้ขอต้องระบุประเด็นที่จะให้ตรวจสอบโดยแจ้งชัด พร้อมกับแจ้งชื่อ และสถานที่อยู่ของผู้ถือหุ้นคนหนึ่งเป็นตัวแทนด้วย

ให้นายทะเบียนมีคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่คนหนึ่งหรือหลายคน เป็นผู้ตรวจสอบ และในคำสั่งแต่งตั้งผู้ตรวจสอบ นายทะเบียนต้องระบุประเด็นที่จะให้ตรวจสอบโดยแจ้งชัด

นายทะเบียนจะแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่คนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ตรวจสอบเพื่อดำเนินการตรวจสอบบริษัทก็ได้เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า

- (1) บริษัทได้กระทำการเพื่อโกงเจ้าหนี้ของบริษัทหรือก่อนนี้โดยที่รู้ว่าจะไม่สามารถชำระคืนได้
- (2) บริษัทฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือแจ้งข้อความที่เป็นเท็จในการของจดทะเบียนในงบดุลหรือบัญชีกำไรขาดทุน หรือในรายงานที่ยื่นต่อนายทะเบียน หรือที่เปิดเผยแก่ประชาชนทั่วไป
- (3) กรรมการหรือพนักงานชั้นบริหารของบริษัทดำเนินการผิดวัตถุประสงค์ของบริษัทหรือกระทำการทุจริตต่อบริษัทหรือผู้ถือหุ้นของบริษัท
- (4) มีการกระทำความผิดเป็นการทำให้ผู้ถือหุ้นฝ่ายข้างน้อยเสียเปรียบโดยไม่เป็นธรรม
- (5) การบริหารกิจการของบริษัทอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถือหุ้น

ในคำสั่งแต่งตั้งผู้ตรวจสอบ นายทะเบียนต้องระบุประเด็นที่จะให้ตรวจสอบโดยแจ้งชัดและมีหนังสือแจ้งให้บริษัท ทราบ

8. การเพิ่มทุน และการลดทุน

8.1 การเพิ่มทุน

บริษัทจะเพิ่มทุนจากจำนวนที่จดทะเบียนไว้แล้วได้โดยการออกหุ้นให้เพิ่มขึ้น การออกหุ้นเพิ่มจะกระทำได้เมื่อ

- (1) หุ้นทั้งหมดได้ออกจำหน่ายและได้รับชำระเงินค่าหุ้นครบถ้วนแล้ว หรือในกรณีหุ้นยังจำหน่ายไม่ครบ หุ้นที่เหลือต้องเป็นหุ้นที่ออกเพื่อรองรับหุ้นที่แปลงสภาพ หรือใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น
- (2) ที่ประชุมผู้ถือหุ้นลงมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ ของจำนวนเสียงทั้งหมด ของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน และ
- (3) นำมตินั้นไปจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทุนจดทะเบียน ต่อนายทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ที่ประชุมลงมติดังกล่าว

หุ้นที่เพิ่มขึ้น จะเสนอขายทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้และจะเสนอขายให้แก่ผู้ถือหุ้นตามส่วนจำนวนที่ผู้ถือหุ้นแต่ละคนมีอยู่แล้วก่อน หรือจะเสนอขายต่อประชาชนหรือบุคคลอื่น ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ได้ ทั้งนี้ ตามมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น

เมื่อบริษัทจำหน่ายหุ้นที่เพิ่มได้บางส่วนแล้ว บริษัทจะขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทุนชำระแล้วต่อนายทะเบียน โดยแบ่งออกเป็นงวด งวดละไม่น้อยกว่าร้อยละสิบห้า ของจำนวนหุ้นที่เสนอขายก็ได้แต่ต้องกำหนดไว้ในหนังสือชี้ชวนหรือในเอกสารเกี่ยวกับการเสนอขายหุ้นต่อประชาชนด้วย

ให้บริษัทขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทุนชำระแล้วภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้รับชำระค่าหุ้นครบตามจำนวนที่เสนอขาย และกำหนดไว้ในหนังสือชี้ชวนหรือในเอกสารเกี่ยวกับการเสนอขายหุ้นต่อประชาชน

ในการขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทุนชำระแล้วตามมาตรานี้ บริษัทต้องส่งบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นของบริษัทเฉพาะผู้ถือหุ้นที่เพิ่ม โดยระบุชื่อ สัญชาติ ที่อยู่ จำนวนหุ้นที่ถือ และเลขที่ใบหุ้น ไปด้วย

8.2 การลดทุน

บริษัทจะลดทุนจากจำนวนที่จดทะเบียนไว้แล้วก็ได้โดยการลดมูลค่าหุ้นแต่ละหุ้นให้ต่ำลงหรือลดจำนวนหุ้นให้น้อยลงก็ได้ แต่จะลดทุนลงไปให้ถึงต่ำกว่าจำนวนหนึ่งในสี่ของทุนทั้งหมดไม่ได้

การลดมูลค่าหุ้นหรือลดจำนวนหุ้นเป็นจำนวนเท่าใดและด้วยวิธีการอย่างไร จะกระทำได้เมื่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นลงมติด้วยคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนเสียง

ทั้งหมดของผู้ถือหุ้นที่มาประชุม และมีสิทธิออกเสียง ทั้งนี้ บริษัทต้องนำมตินั้นไปจดทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ที่ประชุมลงมติ

ที่ประชุมผู้ถือหุ้นอาจลงมติให้ลดทุน โดยวิธีตัดหุ้นจดทะเบียนที่จำหน่ายไม่ได้ หรือที่ยังมิได้นำออกจำหน่ายได้เมื่อที่ประชุมมีมติแล้ว ให้บริษัทของจดทะเบียนลดทุนภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ที่ประชุมลงมติ

ในการลดทุนที่มีใช้กรณีในที่ประชุม ผู้ถือหุ้นลงมติมิให้ตัดหุ้นจดทะเบียนที่จำหน่ายไม่ได้หรือที่ยังมิได้นำออกจำหน่าย บริษัทต้องมีหนังสือแจ้งมติการลดทุนไปยังเจ้าหน้าที่ของบริษัทที่บริษัททราบภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ที่ประชุมผู้ถือหุ้นลงมติ โดยกำหนดเวลาให้ส่งคำคัดค้านภายในสองเดือนนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมตินั้น และให้บริษัทโฆษณามติผ่านทางหนังสือพิมพ์ภายในกำหนดเวลาสิบสี่วันนั้นด้วย

ถ้ามีการคัดค้าน บริษัทจะลดทุนมิได้จนกว่าจะได้ชำระหนี้หรือให้ประกันเพื่อหนี้นั้น

เมื่อได้ดำเนินการลดทุน และมีหนังสือแจ้งมติการลดทุนไปยังเจ้าหน้าที่ของบริษัทแล้ว ให้บริษัทของจดทะเบียนลดทุนต่อนายทะเบียนภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(1) สิบสี่วันนับแต่วันที่พ้นกำหนดสองเดือน ในกรณีที่ไม่มีเจ้าหน้าที่คัดค้าน หรือ

(2) สิบสี่วันนับแต่วันที่ชำระหนี้หรือให้ประกันเพื่อหนี้ ในกรณีที่มีเจ้าหน้าที่คัดค้าน

เมื่อบริษัทได้ดำเนินการของจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทุนชำระแล้ว หรือจดทะเบียนลดทุนแล้ว ให้บริษัทแจ้งแก่ผู้ถือหุ้นเป็นหนังสือ และประกาศโฆษณาในหนังสือพิมพ์อย่างน้อยหนึ่งฉบับภายในสิบสี่วัน นับแต่วันที่ได้จดทะเบียนเพิ่มทุนหรือลดทุน แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่คนใดมิได้คัดค้านการลดทุนของบริษัทภายในกำหนดเวลา 2 เดือน เพราะไม่ทราบมติการลดทุนและเหตุที่ไม่ทราบนั้นมิได้เป็นความผิดของเจ้าหน้าที่คนนั้น ถ้าเจ้าหน้าที่คนนั้นประสงค์จะให้ผู้ถือหุ้นซึ่งได้รับเงินค่าหุ้นคืนแล้วต้องรับผิดชอบต่อตนในจำนวนเงินที่ได้รับคืน ไปด้วย ต้องฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้จดทะเบียนลดทุน

9. หุ้นกู้

การกู้เงินของบริษัทโดยการออกหุ้นกู้เพื่อเสนอขายต่อประชาชน ให้เป็นไปตามกฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

มติที่ให้ออกหุ้นกู้ต้องใช้มติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น ด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนเสียงทั้งหมดของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

10. การควบบริษัท

บริษัทตั้งแต่สองบริษัทขึ้นไป หรือบริษัทกับบริษัทเอกชนจะควบกันเป็นบริษัทก็ได้ โดยที่ประชุมผู้ถือหุ้นของแต่ละบริษัทที่จะควบกันลงมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนเสียงทั้งหมดของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน และในกรณีที่เป็นการควบกับบริษัทเอกชน ต้องมีมติพิเศษตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ในกรณีที่มีมติให้ควบบริษัทแล้ว แต่มีผู้ถือหุ้นคัดค้านการควบบริษัท บริษัทต้องจัดให้มีผู้ซื้อหุ้นของผู้ถือหุ้นดังกล่าว ในราคาที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ครั้งสุดท้ายก่อนวันที่มีมติให้ควบบริษัท และในกรณีไม่มีราคาซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ ให้ใช้ราคาตามผู้ประเมินราคาอิสระที่ทั้งสองฝ่ายแต่งตั้งขึ้นเป็นผู้กำหนด ถ้าผู้ถือหุ้นนั้นไม่ยอมขายภายในสิบสี่วัน นับแต่วันได้รับคำเสนอขอซื้อให้บริษัทดำเนินการควบบริษัทต่อไปได้ และให้ถือว่าผู้ถือหุ้นดังกล่าวนั้น เป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทที่ควบกันแล้ว

บริษัทต้องมีหนังสือแจ้งมติ การที่จะควบกันกับบริษัทอื่น ไปยังเจ้าหน้าที่ของบริษัท

เมื่อบริษัทมีหนังสือแจ้งมติการที่จะควบกันกับบริษัทอื่น ไปยังเจ้าหน้าที่ของบริษัท ให้ประธานกรรมการของบริษัทที่จะควบกัน เรียกประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัท นั้น ๆ ให้มาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) จัดสรรหุ้นของบริษัทที่จะควบกันให้แก่ผู้ถือหุ้น
- (2) ชื่อของบริษัทที่ควบกัน โดยจะใช้ชื่อใหม่หรือจะใช้ชื่อเดิมของบริษัทใดบริษัทหนึ่งที่จะควบกันก็ได้
- (3) วัตถุประสงค์ของบริษัทที่ควบกัน

- (4) ทุนของบริษัทที่ควบกัน โดยจะต้องมีทุนไม่น้อยกว่าทุนชำระแล้วของบริษัทที่จะควบกันทั้งหมดรวมกัน และถ้าบริษัทที่จะควบกัน ได้นำหุ้นออกจำหน่ายครบตามจำนวนที่จดทะเบียนไว้แล้ว จะเพิ่มทุนในคราวเดียวกันนี้ก็ได้
- (5) หนังสือบริคณห์สนธิของบริษัทที่ควบกัน
- (6) ข้อบังคับของบริษัทที่ควบกัน
- (7) เลือกตั้งกรรมการบริษัทที่ควบกัน
- (8) เลือกตั้งผู้สอบบัญชีบริษัทที่ควบกัน
- (9) เรื่องอื่น ๆ ที่จำเป็นในการควบบริษัท (ถ้ามี)

ทั้งนี้ ต้องดำเนินการประชุมให้เสร็จสิ้นภายในหกเดือนนับแต่วันที่บริษัทใดบริษัทหนึ่งได้ลงมติให้ควบกันเป็นรายหลังสุด เว้นแต่ที่ประชุมตามมาตรานี้ลงมติให้ขยายเวลาออกไป แต่เมื่อรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหนึ่งปี

ในการประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ร่วมกันดังกล่าว ต้องมีการส่งหนังสือบอกกล่าวนัดประชุม เช่นเดียวกับการประชุมผู้ถือหุ้นครั้งอื่น ๆ และการประชุมร่วมจะต้องปฏิบัติดังนี้

- (1) สถานที่ที่จะใช้เป็นที่ประชุมต้องอยู่ในท้องที่อันเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือจังหวัดใกล้เคียงของบริษัทใดบริษัทหนึ่งที่จะควบกัน
- (2) ต้องมีผู้ถือหุ้นซึ่งมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมดของบริษัทที่จะควบกันมาประชุม จึงจะเป็นองค์ประชุม
- (3) ให้ผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมเลือกผู้ถือหุ้นคนหนึ่ง
- (4) การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุม

นั้น

คณะกรรมการบริษัทเดิมต้องส่งมอบกิจการ ทรัพย์สิน บัญชี เอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ ของบริษัทให้แก่คณะกรรมการบริษัทที่ควบกันแล้วภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการประชุมร่วม ดังกล่าว

คณะกรรมการบริษัทที่ควบกันแล้วต้องขอจดทะเบียนการควบบริษัทพร้อมกัน

หนังสือบริคณห์สนธิ และข้อบังคับที่ประชุมร่วม ได้อนุมัติแล้วก่อนนายทะเบียนภายในสิบ
สัปดาห์นับแต่วันที่เสร็จสิ้นการประชุมร่วม

เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนการควบบริษัทแล้ว ให้บริษัทเดิมหมดสภาพจากการ
เป็นนิติบุคคล และให้นายทะเบียนหมายเหตุไว้ในทะเบียน

บริษัทที่ควบกันและจดทะเบียนแล้วย่อมได้ไปทั้งทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ หน้าที่และ
ความรับผิดชอบของบริษัทเหล่านั้นทั้งหมด

11. การเลิกบริษัท

เมื่อมีเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้ดำเนินการเลิกบริษัท

- (1) เมื่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นลงมติให้เลิก ด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่
ของจำนวนเสียงทั้งหมด ของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียงลง
คะแนน
- (2) เมื่อบริษัทล้มละลาย
- (3) เมื่อศาลมีคำสั่งให้เลิกบริษัทและคำสั่งนั้นถึงที่สุดแล้ว

ผู้ถือหุ้นซึ่งมีหุ้นนับรวมกันได้ ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบ ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้
ทั้งหมดจะร้องขอให้ศาลสั่งเลิกบริษัทก็ได้ เมื่อมีเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติเกี่ยวกับการประชุมจัด
ตั้งบริษัทหรือการจัดทำรายงานการจัดตั้งบริษัท หรือคณะกรรมการบริษัท
ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติเกี่ยวกับการชำระเงินค่าหุ้น การโอน
กรรมสิทธิ์ทรัพย์สินหรือทำเอกสารหลักฐานการใช้สิทธิต่าง ๆ ให้แก่บริษัท
เพื่อชำระค่าหุ้น การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น หรือการจดทะเบียนบริษัท
- (2) ถ้าจำนวนผู้ถือหุ้นลดน้อยลงจนเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (3) กิจการของบริษัท หากทำไปจะมีแต่ขาดทุนและไม่มีหวังจะกลับฟื้นตัวได้อีก

เมื่อมีการร้องขอให้ศาลสั่งในกรณีตาม (1) หรือ (2) ศาลจะสั่งให้ บริษัทแก้ไขหรือ
ปฏิบัติให้ถูกต้อง ตามกฎหมายภายในเวลาที่กำหนด แต่ไม่เกินหกเดือนแทนการสั่งเลิกบริษัท
ก็ได้

ในการเลิกหรือสั่งเลิกบริษัท ที่ประชุมผู้ถือหุ้น หรือศาล แล้วแต่กรณี ต้องแต่งตั้งและกำหนดค่าตอบแทน ผู้ชำระบัญชีและผู้สอบบัญชีในคราวเดียวกันด้วย

เมื่อมีการเลิกบริษัท ให้คณะกรรมการส่งมอบ ทรัพย์สิน บัญชี และเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ทั้งหมดของบริษัทให้แก่ผู้ชำระบัญชี ภายในเจ็ดวันนับแต่วันเลิก

การเลิกบริษัท ให้มีผลนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนเลิกบริษัท แต่ถ้าการชำระบัญชียังไม่เสร็จ ให้ถือว่าบริษัทยังดำรงอยู่ เท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี

12. การชำระบัญชี

ในกรณีที่บริษัทเลิกโดยเหตุอื่นนอกจากเหตุล้มละลาย ให้จัดการชำระบัญชีตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ผู้ชำระบัญชีมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ดำเนินการงานของบริษัทเฉพาะที่จำเป็นเพื่อชำระสะสางกิจการงานที่ค้างอยู่ให้เสร็จสิ้นไป แต่ห้ามมิให้ดำเนินกิจการขึ้นใหม่
- (2) เก็บรวบรวมและรับเงินหรือทรัพย์สิน ที่บริษัทมีสิทธิจะได้รับจากบุคคลอื่น หรือขายทรัพย์สินของบริษัท
- (3) ดำเนินการทั้งปวงเกี่ยวกับคดีแพ่งหรือคดีอาญาหรือประนีประนอมยอมความในเรื่องใด ๆ ในนาม ของบริษัท
- (4) ชำระหนี้ในนามของบริษัท
- (5) เรียกประชุมผู้ถือหุ้น
- (6) แบ่งเงินหรือทรัพย์สินที่เหลืออยู่ภายหลังการชำระหนี้ให้แก่ผู้ถือหุ้น
- (7) ดำเนินการมิให้มีป้ายชื่อบริษัท
- (8) ดำเนินการอย่างอื่นที่จำเป็นเพื่อให้การชำระบัญชีเสร็จสิ้น

ในกรณีที่ผู้ชำระบัญชีดำเนินกิจการตาม (1) เกินความจำเป็น จนเป็นเหตุให้เกิดการขาดทุนขึ้น ผู้ชำระบัญชีต้องรับผิดชอบบริษัทในส่วนของขาดทุนนั้น

ภายในเจ็ดวันนับแต่วัน ได้รับการแต่งตั้ง ผู้ชำระบัญชีต้อง

- (1) ขอจดทะเบียนเป็นผู้ชำระบัญชี

- (2) ของจดทะเบียนเลิกบริษัท
- (3) ประกาศโฆษณาการเลิกบริษัทให้ประชาชนทราบโดยทางหนังสือพิมพ์ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันได้รับการแต่งตั้ง

ผู้ชำระบัญชีต้อง

- (4) แจกเป็นหนังสือให้เจ้าหนี้ ที่ซึ่งมีชื่อปรากฏอยู่ในบัญชีและเอกสาร ของบริษัทขึ้นคำทวงหนี้แก่ผู้ชำระบัญชี ภายในหนึ่งเดือน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง
- (5) แจกเป็นหนังสือให้ลูกหนี้ซึ่งมีชื่อปรากฏอยู่ในบัญชี และเอกสารของบริษัทชำระหนี้แก่ผู้ชำระบัญชีก่อนชำระบัญชีเสร็จ

ผู้ชำระบัญชีและผู้สอบบัญชีพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ที่ประชุมผู้ถือหุ้นลงมติให้ถอดถอน
- (4) ศาลสั่งถอดถอน

เมื่อผู้ชำระบัญชีหรือผู้สอบบัญชีซึ่งที่ประชุมผู้ถือหุ้น หรือศาลแต่งตั้ง ตาย หรือลาออก ให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้น หรือศาล แล้วแต่กรณี แต่งตั้งผู้อื่นเป็นผู้ชำระบัญชีหรือผู้สอบบัญชีแทน

เมื่อมีเหตุอันสมควร ผู้ถือหุ้นซึ่งมีหุ้นนับรวมกันได้ ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด จะเรียกประชุมผู้ถือหุ้น และขอให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นถอดถอน ผู้ชำระบัญชีหรือผู้สอบบัญชีที่ ผู้ถือหุ้นแต่งตั้งไว้แล้วและแต่งตั้งผู้อื่นแทนเมื่อใดก็ได้ แต่ถ้าผู้ชำระบัญชี หรือผู้สอบบัญชานั้นเป็นผู้ซึ่งศาลเป็นผู้แต่งตั้ง ผู้ถือหุ้นคนใดคนหนึ่งจะร้องขอ ให้ศาลถอดถอนก็ได้

เมื่อผู้ถือหุ้นคนใดคนหนึ่งร้องขอและนายทะเบียนเห็นว่าผู้ชำระบัญชี หรือผู้สอบบัญชีไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ นายทะเบียนจะร้องขอให้ศาลถอดถอนผู้ชำระบัญชีหรือผู้สอบบัญชี และแต่งตั้งผู้อื่นแทนเมื่อใดก็ได้

ผู้ชำระบัญชีต้องจัดให้มีการทำงานบุคคลและบัญชีกำไรขาดทุนของบริษัท ตั้งแต่วันเริ่มต้นรอบบัญชีจนถึงวันที่จดทะเบียนเลิกบริษัท และส่งให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในสี่เดือน

นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งและเสนอให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นอนุมัติภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่
ที่ได้รับจากผู้สอบบัญชี

ผู้ชำระบัญชีต้องจัดให้มีการทำงบดุล และบัญชีกำไรขาดทุนของบริษัท ตั้งแต่วันเริ่ม
ค้นรอบปีบัญชีจนถึงวันที่จดทะเบียนเลิกบริษัท และส่งให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในสี่
เดือนนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งและเสนอให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นอนุมัติภายในหนึ่งเดือนนับ
แต่วันที่ได้รับจากผู้สอบบัญชี

ผู้ชำระบัญชีต้องส่งสำเนางบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนที่ที่ประชุมผู้ถือหุ้นได้อนุมัติ
แล้ว พร้อมด้วยสำเนารายงานการประชุม ผู้ถือหุ้นที่อนุมัติงบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนนั้น
ให้นายทะเบียนภายในสิบสี่วัน นับแต่วันที่ที่ประชุมผู้ถือหุ้นอนุมัติ

ข้อจำกัดอำนาจใด ๆ ของผู้ชำระบัญชานั้น จะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้
กระทำการโดยสุจริตมิได้

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งผู้ชำระบัญชีหลายคน ผู้ชำระบัญชีแต่ละคน จะกระทำการใด ๆ
โดยลำพังมิได้ เว้นแต่ที่ประชุมผู้ถือหุ้น หรือศาลจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ในเวลาแต่งตั้งผู้
ชำระบัญชีและผู้ชำระบัญชีได้ขอจดทะเบียนไว้แล้วพร้อมกับการขอจดทะเบียนเลิกบริษัท

ผู้ชำระบัญชีต้องจัดการชำระค่าธรรมเนียม ค่าภาระคดีพิน และค่าใช้จ่ายซึ่งต้องเสีย
ในการชำระบัญชีตามลำดับก่อนหนี้สินรายอื่น

ถ้าเจ้าหนี้ของบริษัทมิได้ยื่นคำทวงหนี้แก่ผู้ชำระบัญชี ให้ผู้ชำระบัญชีวางเงินเท่า
จำนวนหนี้ตามที่ปรากฏในบัญชีและเอกสารหลักฐาน ของบริษัทไว้ ณ สำนักงานวางทรัพย์
ตามกฎหมายว่าด้วยการวางทรัพย์สิน และให้ผู้ชำระบัญชีประกาศโฆษณาให้เจ้าหนี้ทราบ
โดยทางหนังสือพิมพ์

บรรดาเงินที่วางไว้ ณ สำนักงานวางทรัพย์นั้น ถ้าเจ้าหนี้มิได้เรียกเอาภายในห้าปี ให้
ตกเป็นของแผ่นดิน

ในกรณีที่ผู้ชำระบัญชีเห็นว่าจำเป็นแก่การชำระบัญชีหรือเมื่อเจ้าหนี้ของบริษัทร้อง
ขอ ผู้ชำระบัญชีจะเรียกเจ้าหนี้ของบริษัทมา ประชุมร่วมกันกับผู้ชำระบัญชีเพื่อพิจารณากิจ
การและฐานะการเงินของบริษัท และทำความเข้าใจในเรื่องที่จะชำระหนี้ก็ได้

ความตกลงในเรื่องการชำระหนี้แต่เพียงบางส่วนหรือโดยวิธีอื่นใด ย่อมมีผลผูกพัน
เฉพาะเจ้าหนี้ที่ตกลงยินยอมด้วย

เมื่อได้ชำระหนี้หรือกันเงินเพื่อการชำระหนี้ทั้งหมดของบริษัทแล้ว ถ้ายังมีทรัพย์สินเหลืออยู่อีก ให้ผู้ชำระบัญชีแบ่งทรัพย์สินนั้น ระหว่างผู้ถือหุ้นตามส่วนของหุ้นที่แต่ละคนถือ เว้นแต่จะมีข้อตกลงไว้เป็นอย่างอื่นในข้อบังคับของบริษัทในเรื่องหุ้นบริวาร

ถ้าผู้ชำระบัญชีได้ดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้แล้วเห็นว่า ทรัพย์สินของบริษัทยังไม่พอชำระหนี้ และไม่สามารถทำความตกลงประนีประนอมหนี้กับเจ้าหนี้ทั้งหมดได้ ให้ผู้ชำระบัญชีร้องขอต่อศาลเพื่อให้บริษัทนั้นล้มละลาย

ผู้ชำระบัญชีต้องจัดทำรายงานการชำระบัญชีพร้อมกับบัญชีรับจ่ายในการชำระบัญชี เสนอต่อนายทะเบียนทุกกระยะสามเดือน นับแต่วันได้รับการแต่งตั้งจนกว่าจะเสร็จการชำระบัญชี

รายงานการชำระบัญชีและบัญชีรับจ่าย ในการชำระบัญชีต้องทำตามแบบและมีรายการตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ถ้าปรากฏว่ามีข้อบกพร่องในการชำระบัญชี นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้ชำระบัญชีแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวได้ ในการนี้ผู้ชำระบัญชีต้องดำเนินการแก้ไข และรายงานให้นายทะเบียนทราบภายในเวลาที่นายทะเบียนกำหนด

ถ้าการชำระบัญชีไม่อาจทำให้เสร็จได้ภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนเลิกบริษัท ผู้ชำระบัญชีต้องเรียกประชุมผู้ถือหุ้นทุกรอบปี ภายในสี่เดือนนับแต่วันครบรอบปี เพื่อเสนอรายงานการชำระบัญชีที่ได้กระทำไปแล้วและที่จะกระทำต่อไปอีก พร้อมด้วยงบดุล และบัญชีกำไรขาดทุนให้ผู้ถือหุ้นทราบ

เมื่อเสร็จการชำระบัญชีแล้ว ให้ผู้ชำระบัญชีจัดทำรายงานผลการชำระบัญชี พร้อมด้วยบัญชีรับจ่าย และแถลงความเป็นไป ในการชำระบัญชีให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นเพื่ออนุมัติภายในสี่เดือนนับแต่วันเสร็จการชำระบัญชี

เมื่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นอนุมัติรายงานและบัญชีแล้ว ผู้ชำระบัญชีต้องของคทะเบียนเสร็จการชำระบัญชีต่อนายทะเบียนภายใน สิบสี่วัน นับแต่วันที่ที่ประชุม ผู้ถือหุ้นอนุมัติ พร้อมกับส่งมอบบัญชี และเอกสารประกอบการลงบัญชีของบริษัททั้งหมดต่อนายทะเบียน

เมื่อรับจดทะเบียนแล้ว ให้นายทะเบียนหมายเหตุไว้ ในทะเบียนและเก็บรักษาบัญชี และเอกสารประกอบการลงบัญชี ของบริษัทที่ได้ส่งมอบไว้ ต่อนายทะเบียนเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามปีนับแต่วันจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี

ผู้ชำระบัญชี ต้องดำเนินการชำระบัญชี ให้แล้วเสร็จภายในห้าปีนับแต่วันจดทะเบียนเลิกบริษัท ถ้าครบกำหนดห้าปีแล้วยังชำระบัญชีไม่แล้วเสร็จ ผู้ชำระบัญชีต้องทำรายงานชี้แจงเหตุผลต่อนายทะเบียนทุกสามเดือน และให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้ชำระบัญชีปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อเร่งรัดการชำระบัญชี ได้ตามที่เห็นสมควร

ในการฟ้องเรียกหนี้ซึ่งบริษัท ผู้ถือหุ้น หรือผู้ชำระบัญชีเป็นลูกหนี้ ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นสองปีนับแต่วันจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี

การใดที่ต้องขออนุมัติหรือขอความเห็นชอบจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ถ้าไม่อาจจัดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นได้ ให้ผู้ชำระบัญชีขออนุมัติหรือขอความเห็นชอบต่อนายทะเบียน

13. การแปรสภาพบริษัทเอกชน เป็นบริษัทมหาชน

มีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ก. เมื่อมีมติพิเศษ ตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ข. คณะกรรมการต้องจัดให้มีการพิจารณาเรื่อง ดังต่อไปนี้

- (1) หนังสือบริคณห์สนธิของบริษัทเอกชนที่จำเป็นต้องแก้ไข ทั้งนี้ จะมีการแก้ไข เพิ่มทุนของบริษัทเอกชนภายหลังการแปรสภาพแล้วด้วยก็ได้
- (2) ข้อบังคับของบริษัท
- (3) เลือกตั้งกรรมการ
- (4) เลือกตั้งผู้สอบบัญชีบริษัท
- (5) เรื่องอื่น ๆ ที่จำเป็นในการแปรสภาพ

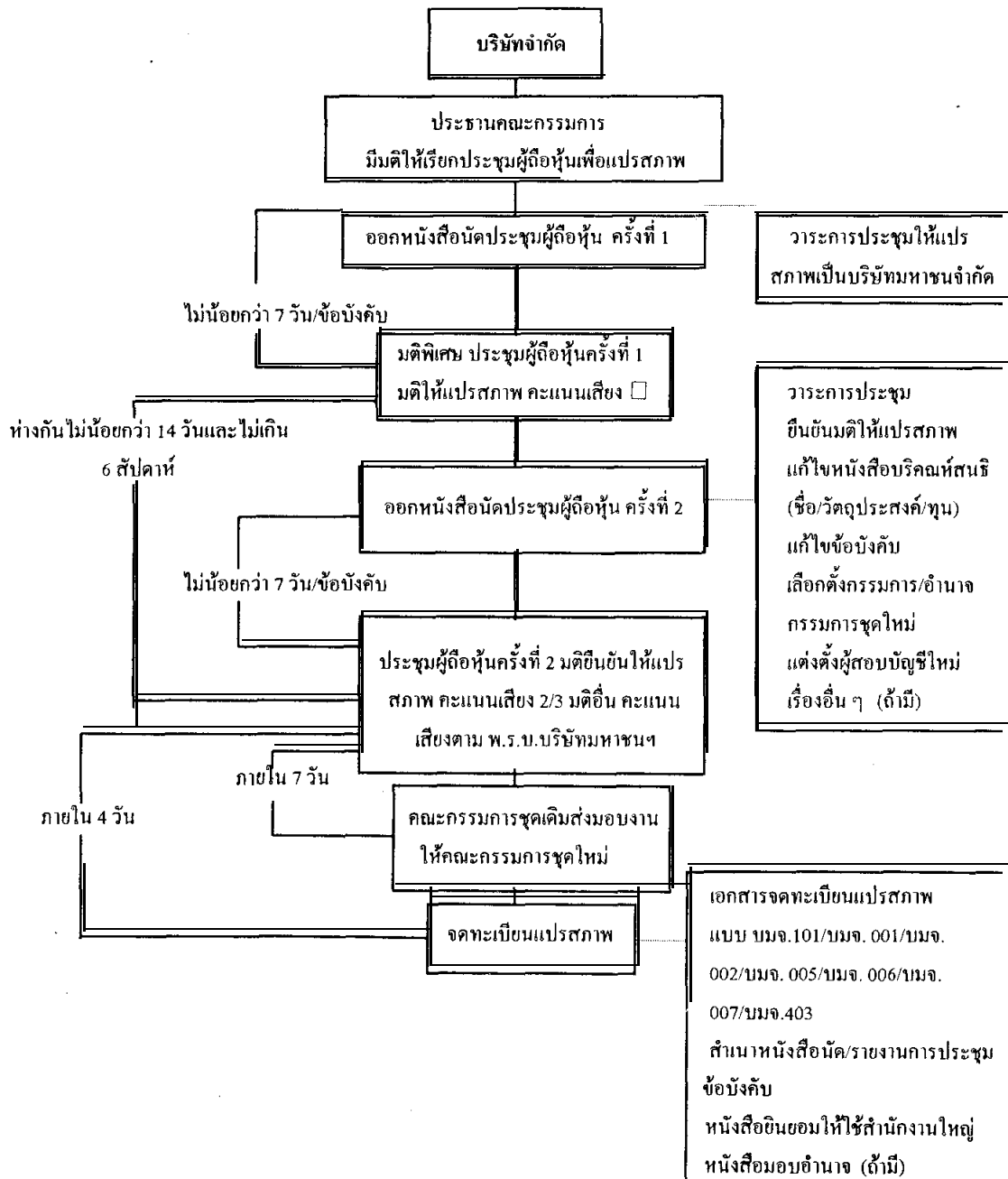
ค. คณะกรรมการบริษัทเอกชนต้องส่งมอบกิจการ ทรัพย์สิน บัญชี เอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ของบริษัทเอกชนให้แก่คณะกรรมการที่ได้รับเลือกตั้งใหม่ภายในเจ็ดวันนับแต่วันเสร็จสิ้นการประชุม

ง. คณะกรรมการที่ได้รับเลือกตั้งใหม่ต้องขอจดทะเบียนการแปรสภาพบริษัทเอกชน พร้อมกับยื่นรายงานการประชุม หนังสือบริคณห์สนธิ และข้อบังคับที่ที่ประชุมได้อนุมัติแล้วต่อนายทะเบียน ภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการประชุม

ผลของการจดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชน คือ

- ก. บริษัทเอกชนเดิมหมดสภาพจากการเป็นบริษัทจำกัด ตามประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ และให้นายทะเบียนหมายเหตุไว้ในทะเบียน
- ข. บริษัทเอกชนที่จดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทแล้ว ย่อมได้ไปทั้ง
ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และความรับผิดชอบของบริษัทเอกชน เดิมทั้งหมด

ขั้นตอนการแปรสภาพบริษัทเอกชนเป็นบริษัทมหาชนจำกัด

หมายเหตุ การจัดการประชุมคณะกรรมการและประชุมผู้ถือหุ้น ให้เป็นไปตามข้อบังคับของบริษัท